



Cornubia housing project receives additional funding

Page 5



New ambulances to make a difference in Limpopo

Page 7

JOBS INSIDE

SA faces water shortages

More Matshediso

Water and Sanitation Minister Nomvula Mokonyane has called on citizens to use water sparingly and responsibly because climate change has worsened the drought situation in the country.

The Minister also called on local government and those responsible for managing water to lead communities in using water wisely.

"South Africa is a water scarce country with highly variable rainfall and water runoff. To mitigate this situation, this requires pro-active and responsive risk management, coupled with innovative water security management interventions," said the Minister Mokonyane.

She explained that 98 per cent of the water in the country has already been supplied and it has to be reused. South Africa has had to draw some of the water from Lesotho.

Drought conditions are being experienced across the country due to prolonged lower-than-normal rainfall since the beginning of the year, and this has led to water shortages in a number of public water supply schemes or dams.

"So far, drought disaster has been declared in only two of the nine provinces ... which are KwaZulu-Natal and Free State. Funding for specific drought mitigation measures have been received by only KwaZulu-Natal," she said.

Minister Mokonyane added that other drought stricken areas included the southern



Sanitation Minister Nomvula Mokonyane , has announced measures to lessen the impact of drought.

parts of Mpumalanga and selected areas in Limpopo, North West and Northern Cape provinces.

Limpopo's Provincial Executive Council has declared the province a disaster area through national prescripts.

A thorough assessment of the draught situation found that all District and Local Municipalities in Limpopo are facing the worst draught conditions recorded in years. The declaration will help the Government to

unlock the necessary resources to assist the affected communities.

Currently, the Limpopo Department of Agriculture and Rural Development has set aside R3 million to assist affected farmers through the provision of livestock feed. However, this amount does not cover other areas such as human consumption.

About 50 per cent of local water storage was a problem and could become critical if they are not managed carefully.

"The drought currently affects 173 of the 1 628 water supply schemes nationally, serving approximately 2.7 million households or 18 per cent of the national population," she said.

MEASURES TO MITIGATE DROUGHT

Minister Mokonyane said to address and lessen the potential impact of drought there were immediate, medium- and long-term measures being put in place.

These include:

- strict implementation of drought operating rules at all dams
- increasing the water mix especially groundwater utilisation, rain harvesting
- re-use of return flows and packaged desalination plants
- reducing operational risks by proper infrastructure operation and maintenance with associated skills development
- implementation of water conservation and demand management programmes and climate research as well as hydrological and geo-hydrological monitoring.

"The department has committed R352.6 million to the initial drought intervention projects and a further R96.620 million to interim tinkering and additional interventions," said Minister Mokonyane.

> See page 2 for water levels per province
> See page 4 for water saving tips

Education a top priority in 2016

Albert Pule

Access to quality education is set to get a major boost in 2016 as the Department of Basic Education (DBE) implements initiatives aimed at improving education.

Plans are underway to ensure that learners learn African languages in schools next year, as part of the department's plans to promote the use of African languages.

Minister Angie Motshekga said the Incremental Introduction of African Languages (IIAL) will be implemented across the country.

"The 2016 school year will see the department implementing two initiatives aimed at improving the quality of education.

"We are going to roll out a pilot for IIAL to promote and strengthen the use of African lan-

guages, by introducing learners incrementally to learning an African language from Grade 1 to 12. This will ensure that all non-African home language speakers speak an African Language," explained the Minister during an interview with *Vuk'uzenzele*.

Schools that previously only taught English and Afrikaans will offer and indigenous African language from Grade 1 next year.

So far the department has developed printed material and will be delivering Learner Teacher Support Material (LTSM) in the language chosen to all schools for the implementation of IIAL in 2016.

INTRODUCTION OF OPERATION PHAKISA ICT IN EDUCATION

In October President Jacob Zuma launched Operation Phakisa Information Communica-

tions Technology (ICT) in Education.

Operation Phakisa is modelled around the Big Fast Results methodology that was first applied by the government of Malaysia to address its national key priority areas such as poverty, education, crime and unemployment.

It involves setting up clear targets and following up with an ongoing monitoring process, which makes the results public. Through this initiative the Malaysian government registered impressive results within a short period.

Minister Motshekga said the implementation of Operation Phakisa ICT will improve the quality of education and simplify some of the administrative processes.

"ICT will help us in many ways. It will help in the curriculum, at an administrative

> Cont. page 2

QUICK FACTS ABOUT ASIDI

129 schools have been completed to date:

- 92 in the Eastern Cape
- 20 in the Western Cape
- six in the Free State
- five in Mpumalanga
- three in Limpopo
- two in the North West
- one in the Northern Cape

School infrastructure:

- 499 schools have received water for the first time.
- 425 schools have received decent sanitation for the first time
- 289 schools have been connected to electricity for the first time

ALGEMEEN

> Cont. from page 1

level, because at times getting administrative information is a big problem.”

One of the benefits of an initiative like Operation Phakisa is the speed at which things happen. If it is implemented properly, it can speed-up the issuing of results.

“ If we can do the Annual National Assessment (ANA) through the ICT we can have the results overnight, because if learners write exams using computers we will get real-time results.”

ICT is a term that includes any communication device or application, including radio, television, cellular phones, computer and network hardware and software and satellite systems.

SCHOOL INFRASTRUCTURE

To address the backlog of school infrastructure, especially in the predominantly rural provinces, the department will, under the Accelerated Schools Infrastructure Delivery Initiative (ASIDI), continue to eradicate the backlog in schools without water, sanitation and electricity and to replace those schools constructed from inappropriate material (mud, plankie and asbestos).

2015 NATIONAL SENIOR CERTIFICATE (NSC)

The 2015 school year saw the highest number of candidates sitting for the Grade 12 exams, with over 800 000 candidates, 10 million question papers, 7 000 examination centres, 65 000 invigilators, 35 000 markers and over 100 marking centres.

Minister Motshekga said the increased number of candidates is an indication that government is making strides in making education



Quality education is a top priority for the Department of Basic Education.

accessible.
“The figures involved in this year’s NSC examinations are remarkable.
“This is indicative of the fact that we are retaining more learners in the system and improving access to education.”

DEVELOPING TEACHERS FOR THE FUTURE

Minister Motshekga said that last year her de-

partment focused its attention on teacher development.
“In a bid to ensure that we have the correct teacher, teaching the correct subject in front of the class at all times, we have embarked on an across the system teacher profiling exercise.”
In addition, the department has relaunched teacher training centres.
“We have relaunched 131 fully function-

ing teacher training centres, of which 60 are fully ICT compliant thanks to the Vodacom Foundation’s sponsorship.
“In order to develop teachers for the future we awarded over 14 349 Funza Lushaka Bursaries in the 2014 academic year alone. During the year under review we appointed a record number of 3 875 qualified educators who are under the age of 30.”

> Vervolg van bl 1

WATERVLAKKE

VRYSTAAT

Die Vrystaat ervaar oor die algemeen 'n positiewe waterbalans met die gemiddelde watervlak van damme op 67 persent, maar daar is kritieke watergebiede in die sentrale gebiede langs die waterskeiding wat op waterverplasing uit die Caledon-rivierstelsel staatmaak.
“Hierdie stelsel het gedurende die afgelope paar jaar abnormale lae vloei ervaar. Waterbeperkings is vir gebruikers in die Caledon-rivierstelsel ingestel, en vrystellings uit die Lesotho Hoogland-oordragte in die Klein-Caledonrivier word in werking gestel om die stelsel op die korttermyn aan te vul,” het die Minister gesê.

NOORD-KAAP

In die Noord-Kaap is altesaam 280 gemeenskappe van grondwater afhanklik, omdat die provinsie 'n semi-woestynklimaat met lae reënval het.
“Baie van hierdie dorpe gebruik reeds meer as 76 persent van die grondwater; potensieële en alternatiewe bronne van water word ondersoek om die risiko van nie-lowering van water te verminder,” het sy gesê.
Die gemiddelde watervlak in alle damme in die Noord-Kaap is 53 persent en waterbeperkings word tans in werking gestel.

WES-KAAP

In die Wes-Kaap is die gemiddelde watervlak van damme 70 persent, wat in vergelyking met verlede jaar laag is weens laer-as-normale reënval gedurende die afgelope winter.
Die droogte het hoofsaaklik 'n impak op landbou in die Vredendal-, Garies-, en Bitterfontein-gebiede, waar boere reeds aansoek gedoen het vir droogtehulp vir hul vee.

GAUTENG

Die meeste van Gauteng se water word deur die rivierstelsels van die Vaalrivier en Krokodil-Wes voorsien. Minister Mokonyane het gesê die gemiddelde watervlakke van die damme is tans 84 persent en hou 'n hanteerbare korttermyn watersekerheidsrisiko in.
“Geen hidrologiese droogte word tans ervaar nie. 'n Aantal projekte is egter op dreef om dienslowering te hanteer,” het sy gesê.

Die beperkings wat deur Rand Water in werking gestel is, is 'n gevolg van die huidige weerstoestand, wat tot droogte kan lei. Die Stad Tshwane het weens die hittegolf in Oktober, waterbeperkings in die meeste dorpe in werking gestel. Hoewel Joburg Water nog nie waterbeperkings in werking gestel het nie, word gemeenskappe aangeraai om water oordeelkundig te gebruik.

LIMPOPO

Die watervlak van damme in Limpopo is 71 persent met 12 van die 24 damme bo 80 persent en vier van die damme onder 50 persent. Die De Hoopdam wat onlangs voltooi is, sal na verwagting verligting bring vir die snelgroeïende myn- en huishoudelike waterbehoefes in die Sekhukhune-distriktmunisipaliteit.
Die Minister het gesê die departement sal tussenbeide tree om die uitdagings in Limpopo aan te pak, en plaaslike regerings te help om dit te bestuur.

MPUMALANGA

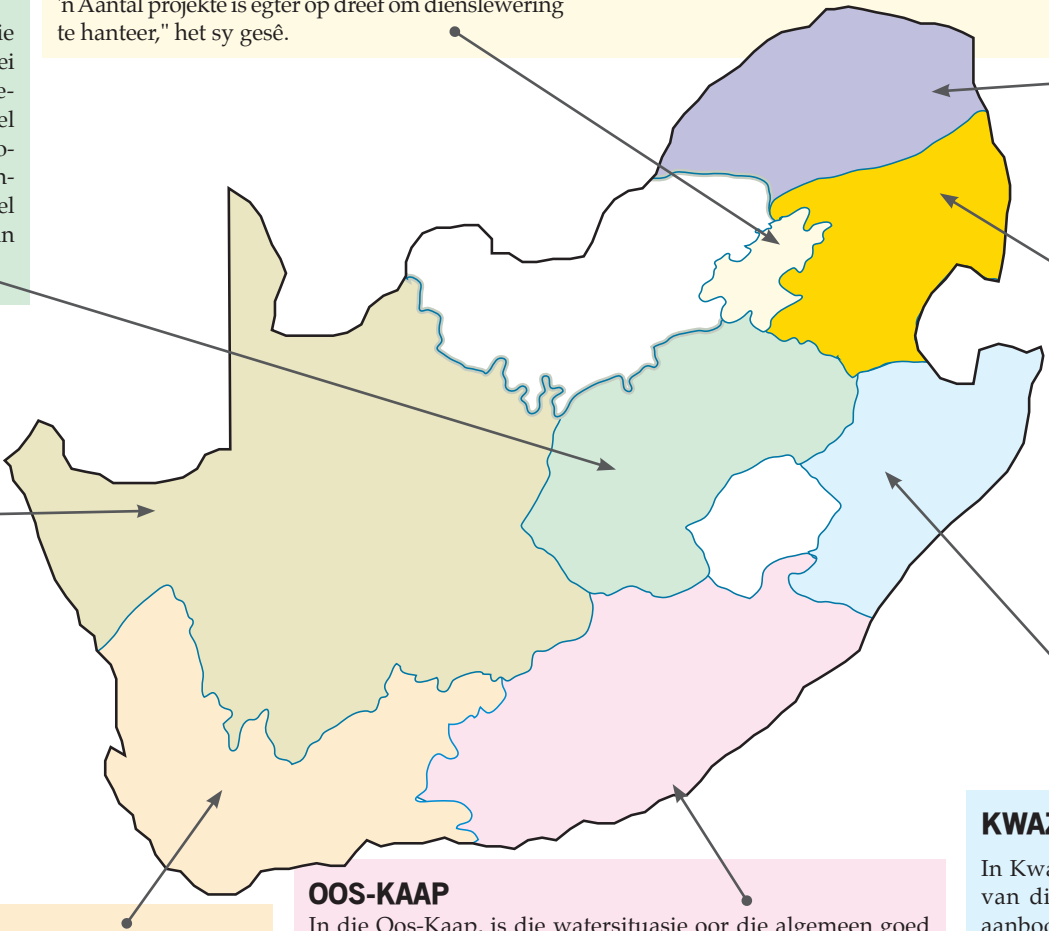
In Mpumalanga is die watervlak van damme gemiddeld 70 persent. Minister Mokonyane het gesê die droogte-geteisterde gebiede is hoofsaaklik in die suide aangrensend tot KwaZulu-Natal en Swaziland.
“Ondanks ondergemiddelde reënval, is die die plaaslike watervoorsieningstelsels nog in 'n goeie toestand,” het sy gesê.

KWAZULU-NATAL

In KwaZulu-Natal is die gemiddelde watervlak van die damme tans 58 persent van die volle aanbodkapasiteit. Drie van die 18 groot watervoorsieningskemas is in gevaar, en 42 van die 117 waterskemas word deur die droogte geraak.
“’n Plan van aksie is ontwikkel, wat die sink van boorgate, die rehabilitasie van fonteine en verpakte ontsoutingsaanlegte insluit. Meer as 150 tenkwaens is reeds in 12 plaaslike munisipaliteite ontplooi,” het Minister Mokonyane gesê.

OOS-KAAP

In die Oos-Kaap, is die watersituasie oor die algemeen goed met die gemiddelde watervlak van damme wat op 78 persent staan, en die meeste van die sleuteldamme wat op volle of naby volle watervlak staan.
Maar die Minister het gesê daar is gebiede wat kommer wek, insluitend Butterworth / Idutywa.
“Waterbeperkings moet dringend in werking gestel word om die beskikbare water in die stelsel te benut.”





Vanaf die Uniegebou

die President se rubriek

Geweld is nie die antwoord nie

Wat dryf 'n kind van 10 jaar oud daartoe om 'n brandende motorband na die middel van 'n straat te stoot?

Of hoekom sal 'n universiteitstudent wat oor studiefout in opstand kom, die venster van 'n verbygaande voertuig stukken slaan om 'n motoris wat probeer weggom van die protestoneel, te beseer?

Watter sin maak dit om 'n biblioteek af te brand wanneer 'n gemeenskap ongelukkig is oor 'n aspek van behuising in die gebied?

Dit is vir alle Suid-Afrikaners belangrik om oor hierdie vrae te besin as voorbeelde van onwettige en ongewenste optrede in ons demokratiese samelewing waar daar geen vegelyking kan wees tussen die regering van vandag en die apartheidregering nie.

Wanneer griewe gelug word teenoor die Regering of openbare owerhede, is daar geen regverdiging vir enige iemand om te sê dat "ons hierdie regering dieselfde sal hanteer as wat ons die apartheidregering hanteer het," nie, soos van tyd tot tyd deur sommiges gedreig word.

Ons weet uit ons geskiedenis en betreklik onlangse ervarings dat die apartheidregering geen ag geslaan het op die meerderheid Suid-Afrikaners se griewe nie.

Die apartheidstaat het ons nie toegelaat om ons idees aan verkose openbare verteenwoordigers oor te dra nie; daar was trouens geen verteenwoordigers, soos byvoorbeeld raadslede, burgemeesters, LUR'e, premiers en ministers wat deur ons verkies is nie.

Die apartheidstaat het nie die meerderheid van ons genooi om oor 'n tydperk van 30 dae kommentaar te lewer oor konsepwetsontwerpe of voorgestelde regulasies nie. Die apartheidstaat het ons nie na openbare raadplegingsessies genooi nie. Die apartheidstaat het geen

imbizo's aangebied waar ons ons stemme kon laat hoor nie. Die apartheidstaat het geen portfolio-komitees en ander forums gehad waar ons aangehoor kon word nie.

In plaas daarvan was die apartheidstaat gedurig op die verdediging, in afwagting om die honde, die Casspirs, die padblokkades, die traanrook en die geheime sekuriteitspolisie te stuur om die protesoptredes te onderdruk en die leiers van ons mense se weerstandbewegings te arresteer.

Ons oorwinning oor die rassistiese en brutale apartheidregering het die weg gebaan vir talle positiewe veranderings wat ons sedert 1994 in ons demokratiese bedeling opgeneem het.

Sedert 1994 is ongeveer 5 000 plase wat altesaam 4,2 miljoen hektaar beslaan, na swartmense oorgedra, tot voordeel van meer as 200 000 gesinne.

Hierbenewens is nagenoeg 80 000 grondeise wat altesaam 3,4 miljoen hektaar beslaan en waarby 1,8 miljoen mense gebaat het, afgehandel.

Ook sedert 1994, het meer as 16 miljoen mense, veral ouer mense, kwesbare kinders en mense met gestremde hede, broodnodige maatskaplike toelaes ontvang om armoede te verlig.

Die Openbare Werke- en Gemeenskapswerkprogram het teen 2014 ses miljoen werkgeleenthede vir werklose mense, waarvan 40 persent jong mense is, geskep.

Meer as 3,3 miljoen gratis huise is gebou waarby meer as 16 miljoen mense gebaat het.

Nagenoeg 500 informele nedersettings is met gehalte behuising en basiese dienste vervang.

Ongeveer 12 miljoen huishoudings het toegang tot elektrisiteit; dit is sewe miljoen meer as in 1994.

Sowat 92 persent van Suid-Afrikaners het verlede jaar toegang tot drinkbare water gehad, vergeleke met 60 persent in 1996.

Ons belê steeds in ons kinders se onderwys, wat 'n belegging vir die toekoms is.

Meer as sewe miljoen leerders uit arm huishoudings betaal nie skoolgeld nie. Meer



Befondsing vir studente uit arm gesinne het toegeneem.

as sewe miljoen ongtvang gratis maaltye by die skool.

Elke provinsie in ons land het nou 'n universiteit.

Befondsing vir studente uit arm gesinne deur die Nasionale Finansiële Hulp-skema vir Studente (NSFAS), het van R441 miljoen in 1997 tot meer as R9,5 miljard in 2015 toegeneem.

Talle ander voorbeelde van vooruitgang in ons land kan aangehaal word, maar die punt is om die duidelike kontras te illustreer tussen 'n demokratiese ontwikkelingsstaat in 2015 en die onderdrukkende regime waarvan ons in 1994 ontslae geraak het.

Gegewe hierdie bewyse en die feit dat ons demokrasie 'n parlement, hoewe en verskeie ander liggame bied waar burgers hul griewe kan lug, is daar geen verskoning vir die sterftes, beserings en verwoesting wat ons in ons strates sien nie.

Die mense sê hulle wil dienslewering hê, maar dan vernietig hulle die dienste wat

reeds gelewer is – sodoende skep hulle algaande nuwe tekorte en verliese.

Twêe dekades of langer gelede, het ons geen keuse gehad as om met geweld teen die brutale optrede van die apartheidregering te reageer nie. Maar daardie dinge is nie meer vandag van toepassing in 'n vreedsame en demokratiese Suid-Afrika nie.

Ons kan nie 'n nuwe geslag kinders grootmaak wat glo dat dit normaal en aanvaarbaar is om bande te brand, klippe na vragmotors te gooi, asblikke om te keer of misdadigers deur skaregeweld dood te maak nie.

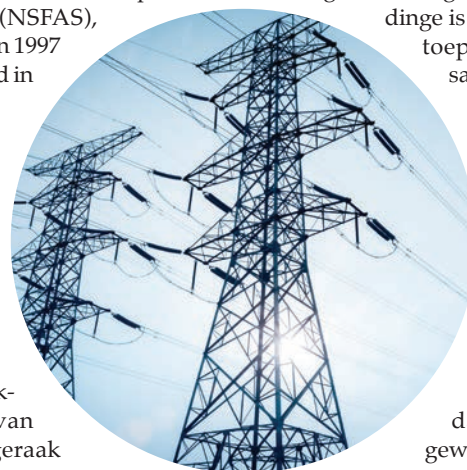
Hoe meer ons ons skuldig maak aan sulke gedrag, hoe meer verhoog ons ons kans om self slagoffers van soortgelyke geweld te word.

Ons moet nee sê vir geweld. Ons moet nee sê vir leiers wat geweld aanhits en ons moet geweld by die owerhede aanmeld, eerder as om deel daarvan te wees.

Die geweld moet stop.



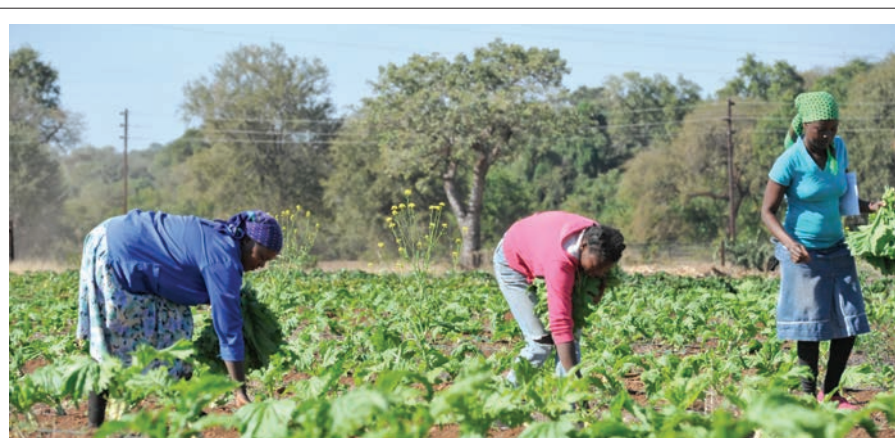
Openbare Werke- en gemeenskapsprogramme het miljoene werkgeleenthede geskep.



Ongeveer 12 miljoen mense het toegang tot elektrisiteit.



Ouer mense is deel van die 16 miljoen Suid-Afrikaners wat by die Regering se maatskaplike toelaes baat.



Sedert 1994 is nagenoeg 5 000 plase na swart mense oorgedra, waarby 200 000 gesinne gebaat het.

WATERBESPARINGSWENKE

In en om die huis/besighede

- Moenie krane aanhoudend laat loop terwyl jy jou gesig was, jou tande borsel of skeer nie; maak dit tussenin toe.
- 'n Vyf-minute-stortbad per dag in plaas van 'n bad vol water, sal 'n derde van die water gebruik, waardeur jy tot 400 liter water per week kan spaar.
- 'n Stortbad kan tot 20 liter water per minuut gebruik.
- As jy verkies om te bad, moet jy nie die bad heeltemal vol water tap nie.
- 'n Bad kan tussen 80 en 150 liter water per bad gebruik.
- Gebruik laevloei-stortkoppe, dubbelspoel-toiletmeganismes en waterdoeltreffende wasmasjiene.
- Moenie jou ketel heeltemal volmaak nie; gebruik net genoeg water vir jou behoeftes. Dit sal jou elektrisiteitsrekening ook verlaag.
- Moenie houers soos kastrolle oorvol maak nie; dit kan lei tot hoër energieverbruik om die water te verhit.
- Deur die toilet se spoelvolumen te verminder, kan 20% van die totale waterverbruik bespaar word. Dit kan gedoen word deur 'n 2-literkoeldrankbottel wat met water en 'n bietjie sand gevul word om dit swaarder te maak, in die watertenk te sit.
- Herstel toilette wat lek, 'n lekkende toilet kan tot 100 000 liter water in een jaar mors.
- Moenie die toilet onnodig spoel nie. Gooi snesies, insekte en ander afval in die vullisblik eerder as in die toilet. Elke keer as jy die toilet spoel, word 12 liter water gebruik.
- Gebruik "grys water" – dit is gebruikte water uit baddens, wasmasjiene en ander veilige bronne – om jou toilet te spoel.
- Moenie jou swembad oorvol maak of dit te veel terugspoel nie.
- Gebruik 'n emmer in plaas van 'n tuinslang om jou motor te was. As jy 'n tuinslang moet gebruik, gebruik 'n sproeier wat tussenin toegedraai kan word. 'n Tuinslang kan soveel as 30 liter water per minuut gebruik.
- Moet nooit verf en chemikalieë in die drein afgooi nie.
- Boere moet seker maak dat hulle giftige insekdoders van waterbronne en -strome weghou.
- Fabrieke moet versigtig wees met die manier waarop hulle met kwiksilwer en ander swaar metale in afvalwater wegdoen.
- Mense wat in landelike gebiede bly, moet daarteen waak om nie riviere of rivierwalle as toilette te gebruik nie.

In die tuin

- Lei jou plante altyd in die vroeë oggend of in die aand nat, wanneer dit koeler is. Tussen 10:00 en 15:00 kan tot 90% water deur verdamping verlore gaan.
- Nadat jy eiers gekook het, laat die water afkoel en gebruik dit om jou huisplante nat te lei.
- Fokus op inheemse plante of uitheemse plante wat nie water gebruik nie (maar nie indringer-uitheemse plante nie).
- Groepeer plante volgens hul waterbehoefte en plaas 'n deklaag van strooimis om hulle.
- Lei tuine minder gereeld, maar deegliker nat. 'n Tuinslang kan soveel as 30 liter water per minuut gebruik.
- Verwyder alle indringerplante uit jou tuin.
- Water wat van dakke afloop kan in tenks geberg word om jou tuin mee nat te lei.
- Gebruik "grys water" – dit is gebruikte water uit baddens, wasmasjiene en ander veilige bronne – om jou tuin nat te lei.



**government
communications**

Department:
Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Cornubia-behuisingsprojek ontvang meer fondse

Gugu Mdlalose

Die eThekweni-munisipaliteit het 'n bykomende R101 miljoen tot die eerste fase van die Cornubia Geïntegreerde Menslike Nedersetting-ontwikkeling bygedra om seker te maak dat dit voltooi word.

Die befondsing sal verseker dat die agt sub-fases van Fase 1 voltooi word, waarvan een, naamlik Fase 1B, reeds in die implementering-stadium is.

Pogings om oplossings vir die tekort te vind is hersien; dit sluit die verkryging van bykomende fondse in om op te maak vir die tekort of vermindering van tenderpryse.

eThekweni-munisipaliteit se Stadsbestuurder, Sibusiso Sithole, het gesê befondsing moes goedgekeur word om te verseker dat die stad in staat sou was om sy behuisingsverpligtinge na te kom.

"Daar is 'n element van dringendheid in hierdie saak aangesien ons reeds maande lank daarmee besig is," het hy gesê.

Daar is voortgesette samesprekings tussen die munisipaliteit en die nasionale en provinsiale regerings om te verseker dat befondsing vir menslike nedersettings voorkeur geniet.

Die R25 miljard Cornubia-behuisings- en nywerheidsprojek is 'n gemengde gebruik-, gemengde inkomste-ontwikkeling van 1 200 hektaar, waarvan 80 hektaar vir nywerheidsontwikkeling geoormerk is. Die res word gebruik vir kommersiële, behuisings- en ander sosiale en openbare fasiliteite, insluitend skole, crèches, klinieke, veeldoelige sale, polisiestasies en poskantore. Die projek is gemik op lae-, middel- en hoë-inkomstegroepe en sal ook 'n nywerheids- en kommersiële projek insluit, wat werkgeleenthede vir inwoners op hul drumpel sal skep.

Wanneer die projek voltooi is, sal dit nagenoeg 30 000 wooneenhede bied met behuising vir meer as 100 000 mense.

Die veelverdiepingstrukture bevat beginnershuise wat uit twee slaapkamers, 'n badkamer en toilet, asook 'n oopplankombuis en -sitkamer bestaan.

Meer as 151 gesinne, hoofsaaklik van informele nedersettings, is verlede jaar vanuit



Die Cornubia-behuisingsprojek is een van vele projekte wat die Regering help om in die vraag na behuising te voldoen.



verskillende dele van die stad in Cornubia hervestig.

Sthembiso Shezi, 'n jong man wat gesiggetremd is, is met sy vrou en twee kinders na hule nuwe huis hervestig.

"Ek is dankbaar vir die huise wat die Regering ons bied. Sedert die hervestiging het ek 'n koöperatiewe konstruksie maatskappy geregistreer, wat reeds in werking is en my help om my gesin te onderhou."

Nigel Gumede, Voorsitter van die Menslike Nedersettings-infrastruktuurkomitee van die eThekweni-munisipaliteit, sê daar is 'n behoefte aan behuising in die munisipaliteit en dit is die Regering se verantwoordelikheid om aan daardie behoefte te voldoen.

"Ons het 'n behoefte geïdentifiseer en moet voortgaan om die nodige diens te lewer," sê hy.

LAERSKOOI VIR CORNUBIA SE INWONERS

Leerders wat in Cornubia woon het toegang tot onderwys op hul drumpel. Blackburn Laerskool het verhuis van 'n gebou in die informele nedersetting van Blackburn, wat aan Tongaat Hulett behoort, na 'n nuwe terrein in Cornubia.

Die verhuising, wat onlangs plaasgevind het, is deur die provinsiale Departement van Onderwys befonds. Die ligging van die skool

bied maklike toegang vir die talle kinders in die Cornubia-behuisingsprojek.

Die nuwe voorafvervaardigde eenhede het plek vir 270 leerders van Graad R tot Graad 6, asook vir sewe onderwysers.

Na verwagting sal die skool, wat 24 klaskamers het, tussen 500 en 600 leerders hê en

Cornubia-behuisingsprojek :

- Die projek sal na verwagting ongeveer 30 000 wooneenhede voorsien en skuiling bied aan meer as 100 000 mense.
- Die totale koste van die behuisings- en nywerheidsprojek by Cornubia beloop R25 miljard.
- Daar is ongeveer 270 leerders van Graad R tot Graad 6 in die Blackburn Laerskool in Cornubia. Dié getal sal na verwagting volgende jaar tot 600 styg.

nuwe onderwysers sal aangestel word om in die toenemende behoefte te voorsien.

"Die verhuising na die nuwe skool het in die middel van die skooljaar plaasgevind. Baie van die kinders wat in Cornubia woon, het

toe reeds by skole in die omliggende gebiede ingeskryf. Ons verwag dat hulle volgende jaar hier sal skoolgaan, want dit is baie nader en geriefliker vir hulle," sê Kevin Sevlall, die hoof van Blackburn Laerskool.

Sevlall sê die skool pas goed aan by sy nuwe perseel en daar is reeds 52 kinders in die crèche, wat meer is as by die vorige perseel.

"Baie van die kinders kom vir die eerste keer skool toe en geniet hulle nuwe leerervarings," sê Sevlall.

Sevlall hoop om binnekort 'n biblioteek by die nuwe skool te vestig, wat leerders 'n geleentheid sal gee om hul studies voort te sit.

"Die skool is ook 'n nuttige en toeganklike bymekaarkomplek vir die gemeenskap buite skooltye; 'n nabygeleë kerk en lede van die gemeenskap gebruik reeds die fasiliteite. Basiese geletterdheidsklasse vir volwassenes word ook saans daar aangebied."

Die Minister van Menslike Nedersettings, Lindiwe Sisulu, het onlangs aangekondig dat die internasionale eiendomsbelegger, Investec Property, 'n winkelsentrum van 85 000 vk meter by die Cornubia-behuisingsprojek gaan bou.

*** Gugu Mdlalose werk vir die eThekweni-munisipaliteit**



Nuwe huis bring waardigheid en vreugde vir 'n gesin



Die Burgemeester van Tshwane, Kgosientso Ramokgopa, dans by die oorhandigingsremonie van 'n nuwe huis in Ekangala, terwyl die ontvanger van die huis, Poppy Mabena (met rooi hoed), toekyk.

Albert Pule

Kersfees het vanjaar vroeg sy opwagting gemaak vir Poppy Mabena (56) en haar sewe kleinkinders.

Dié gestremde vrou woon al lank in 'n tweekamer-pondok. Tydens die reënseisoen het die pondok oorstrom en die gesin se grootste vrees was dat dit eendag op hulle sou ineenstort.

"Ek onthou een reënerig dag baie goed. Ons moes almal bo-op die tafel staan omdat die huisie oorstrom het en ons nie kon slaap nie," sê Poppy se 22-jarige kleindogter, Phumzile Sonto Mabena.

Nou kan die gesin gemaklik slaap

in hul nuwe huis met vyf kamers en Poppy kan 'n normale, waardige lewe saam met haar kleinkinders lei.

"Ek voel baie goed, ek weet nie wat om te sê nie. Ek is dankbaar teenoor die Burgemeester en al die mense wat 'n rol gespeel het in die bou van hierdie huis," het sy met tranen in haar oë gesê.

Die huis het 'n oprit, twee slaapkamers, 'n kombuis, 'n sit- en eetkamer en 'n toilet. Die oprit is gebou om toegang te vergemaklik vir Poppy, wat van 'n rolstoel gebruik maak.

Die huis is gebou deur 'n vennootskap tussen die Stad Tshwane en private maatskappye Jabulile Construction CC en Super Grand Agri Feed Koöperatief.

In 'n toespraak tydens die oorhandiging, het die Uitvoerende Burgemeester van Tshwane, Kgosientso Ramokgopa, gesê dit is belangrik dat alle sektore van die samelewing saamwerk omdat die Regering nie alleen al die uitdagings wat gemeenskappe in die gesig staar kan hanteer nie.

"Ons moet almal saamwerk, insluitend godiensgebaseerde organisasies, die Regering, die private sektor en plaaslike besighede. As ons almal in dieselfde rigting beweeg, is daar niks wat ons nie kan bereik nie," het hy gesê te midde van luide toejuiging in 'n volgepakte gemeenskapsaal in Deel F van Ekangala in Bronkhorspruit, oos van Pretoria.

Ramokgopa het voorts gesê dat die oorhandiging van 'n nuwe huis nie die enigste gebeurtenis sal wees wat in die omgewing plaasvind nie.

"Ons besoek aan Gog' Mabena se huis is nie die laaste keer dat ons Deel F sal besoek nie. Ons sal terugkom en sal 'n paar groot aankondigings maak oor planne wat ons vir hierdie plek het."

Hy het voorts gesê dat planne om 'n winkelsentrum in Ekangala op te rig, reeds in 'n gevorderde stadium is.

Die bou van die huis het op 18 Julie begin as deel van eerbewyse aan President Nelson Mandela.

Toekomstige behuisings- en menslike nedesettingsprojekte in Tshwane:

- Die stad, in samewerking met Gauteng se Departement van Menslike Nedersettings, het mega-projekte geïdentifiseer, wat die potensiaal het om meer as 10 000 wooneenhede binne die volgende vyf jaar te lewer.
- Tshwane se mega-projektoprogram ter waarde van R36,9 miljard, sal tot die ontwikkeling van nagenoeg 180 875 wooneenhede binne die volgende vyf jaar lei.
- 'n Gemengde-inkomste behuisingsontwikkeling wat noord van Tshwane plaasvind, is gemik op lae- to middel-inkomstegroepe. Die ontwikkeling sal 16 000 wooneenhede lewer, waarvan 1 300 HOP-huise sal wees. Dit bestaan uit ses townships wat vir behuising gesoneer is, en oor 'n tydperk van sewe jaar gebou sal word met 'n geraamde kapitale belegging van R3,5 miljard.
- 'n Ander gemengde-behuisingsontwikkeling wat deur 'n private ontwikkelaar onderneem word, bestaan uit 14 000 wooneenhede wat oor 'n tydperk van agt jaar by Monavoni in die Centurion-omgewing gebou sal word en 1 400 HOP-huise insluit.
- Die stad is in vennootskap met verskeie maatskaplike behuisingsinstansies om bekostigbare huurhuise te voorsien. Altesaam 5 355 bekostigbare huurhuiseenhede, wat regdeur Tshwane versprei is, is in verskeie beplanningstadiums.

Bron: Stand van die Hoofstad-toespraak